

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	<i>Бакалавр</i>	Форма навчання	<i>Денна \заочна</i>	Навчальний рік/семестр	<i>I-II СЕМЕСТР \2022-2023</i>
-----------------------------	-----------------	-----------------------	----------------------	-------------------------------	------------------------------------

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Українська мова за професійним спрямуванням
Кафедра	ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ
Освітня програма	013 Початкова/ 012 Дошкільна освіта
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/практичні/семінарські/лабораторні заняття/самостійна робота)	<p>Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): <i>Обов'язкова</i></p> <p>Кількість кредитів: 3</p> <p>Лекції: 20/10</p> <p>Семінарські/практичні заняття: 20/10</p> <p>Лабораторні заняття:</p> <p>Самостійна робота: 60/86</p>
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	<p><i>Островська М.Я., кандидат педагогічних наук, доктор філософії, доцент</i></p> <p>marianna.29.1984@gmail.com</p>
Пререквізити навчальної дисципліни	Пререквізитами навчальної дисципліни є вивчення навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» базується на вивченні таких дисциплін як «Основи культури і техніки мовлення», «Історія

	української культури», «Основи наукових педагогічних досліджень» і є важливою складовою формування системного мислення та створення цілісної картини сучасного світу у студентів основні закони стилістики, орфографії, морфології, пунктуації. Застосування цих знань у практичному втіленні.
Анотація дисципліни, мета, завдання та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, загальні та фахові компетентності, основна тематика дисципліни	<p>Мета навчальної дисципліни</p> <p>Програма вивчення обов'язкової навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» дає здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, застосовувати знання у практичних ситуаціях, спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня, здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел, формування комунікативної компетентності студентів, набуття комунікативного досвіду, вироблення навичок оптимальної мовної поведінки у професійній сфері.</p> <p>Навчальна дисципліна «Українська мова за професійним спрямуванням» є складовою циклу професійної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», є базовою для вивчення спеціальних дисциплін. Дисципліна забезпечує формування кваліфікованих, грамотних, мовно компетентних фахівців, які досконало володіють українською літературною мовою у професійній сфері.</p> <p>Основними завдання дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сформулювати чітке і правильне розуміння ролі державної мови у професійній діяльності; - забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного та писемного мовлення; - виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні; - розвивати творче мислення студентів; - виховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій; - сформувати навички оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів. <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - роль державної мови у професійній діяльності; - норми сучасної української літературної мови та вимоги культури усного і писемного мовлення; - правила укладання ділових паперів і різних видів наукової продукції; - проблеми української термінології у професійному спілкуванні вміти: - правильно використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів; влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності; - сприймати, відтворювати, редагувати тексти офіційно-ділового й наукового стилів;

- оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів;
- скорочувати та створювати наукові тексти професійного спрямування, складати план, конспект, реферат тощо, робити необхідні нотатки, виписки відповідно до поставленої мети;
- складати різні типи документів, правильно добираючи мовні засоби, що репрезентують їх специфіку;
- послуговуватися лексикографічними джерелами (словниками) та іншою допоміжною довідковою літературою, необхідною для самостійного вдосконалення мовної культури.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність ухвалювати обґрунтовані рішення; виховувати навички міжособистісної взаємодії, визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел і формулювання логічних висновків.

ЗК 3. Здатність діяти з позицій соціальної відповідальності, усвідомлювати необхідність сталого розвитку суспільства, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина України, обстоювати активну громадську позицію

ЗК 5. Здатність виявляти та вирішувати проблеми в процесі професійно-педагогічної діяльності. Здатність приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно.

ЗК 7. Здатність вибудовувати соціальну взаємодію за принципами толерантності, безоцінності іншої особистості; розв'язувати конфліктні ситуації й надавати підтримку в нових, проблемних і кризових ситуаціях.

ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному середовищі.

ЗК 11. Здатність до оволодіння сучасними знаннями для самовдосконалення й розвитку загальної та професійної культури.

ЗК 12. Здатність діяти з урахуванням принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної професійної етики вчителя початкової школи.

ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 14. Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії, в т.ч. іноземною мовою; здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, учнями та їхніми батьками.

ЗК 15. Здатність до рефлексії професійної діяльності; здатність оцінювати результати педагогічних впливів та забезпечувати якість навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність до застосування знань, умінь і навичок із циклу професійно-наукових дисциплін, що є теоретичною основою змісту освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти, в освітньому процесі початкової школи. Здатність до організації навчальної діяльності у початковій школі відповідно до вимог НУШ. Здатність організовувати навчальний процес в інклюзивному класі. Здатність застосовувати сучасні методики і технології навчання молодших школярів.

ФК 2. Здатність використовувати сучасні засоби, електронні та медіаресурси, цифрові інструменти. Формування культурного середовища щодо задоволення потреб населення регіону; здатність прогнозувати, проектувати й коригувати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу ЗО на засадах етики професійного спілкування; систематизація та узагальнення результатів наукових досліджень у сфері вищої освіти; володіння методами спостереження, опису ідентифікації, класифікації об'єктів освітнього середовища; сучасні уявлення про закономірності, принципи та форми педагогічної діяльності вчителя; застосовувати вітчизняний і зарубіжний досвід у справі шкільництва; аналізувати, порівнювати та узагальнювати педагогічну діяльність педагога; професійна самоосвіта, особистісне зростання, удосконалення подальшого педагогічного розвитку.

ФК 3. Здатність надавати методичний супровід освітньої діяльності початкової школи: здатність інтегрувати педагогіку та психологію й фахові методики в галузі початкової освіти, професійна самоосвіта, особистісне зростання, застосування новітніх методик у початковій школі, здатність використовувати досягнення психолого-педагогічної науки та практики в освітній діяльності; здатність ефективно використовувати на практиці знання основних освітніх парадигм моделювання освітнього процесу в початковій школі.

ФК 5. Здатність до застосування професійно профільованих проектно-технологічних знань, умінь і навичок, які є теоретичними основами побудови змісту технологічної освітньої галузі.

ФК 6. Здатність до застосування професійнопрофільованих знань з основ використання сучасних інформаційних технологій в освіті та в інших галузях діяльності вчителя початкової школи. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, оперувати інформаційними даними для ефективного виконання професійних обов'язків вчителя початкової школи; здатність розробляти електронні навчальні посібники, мультимедійне забезпечення, організувати заняття з використанням ІКТ з метою поглиблення знань учнів, формування їхнього критичного мислення; вміння обмінюватися досвідом в інформаційно-комунікаційному педагогічному середовищі.

ФК 7. Здатність до застосування професійно профільованих природничо-наукових знань, практичних умінь і навичок, які є теоретичними основами побудови змісту природознавчого матеріалу відповідної освітньої галузі початкової освіти.

ФК 8. Здатність до застосування професійно профільованих мистецьких знань, умінь і навичок, які становлять теоретичну та діяльнісно-технологічну основу Мистецької освітньої галузі загалом і окремих його змістових ліній.

ФК 9. Здатність до розвитку учнів початкової школи як суб'єктів освітнього процесу на основі знань та вмінь про їхні вікові, індивідуальні особливості і соціальні чинники розвитку.

ФК 11. Здатність випускника до здійснення виховної діяльності з молодшими школярами; здатність до планування, проектування й аналізу виховного процесу початкової школи як цілісної педагогічної системи, яка включає мету, завдання, зміст, методи, прийоми, педагогічні засоби, форми організації, діяльність вихователя й вихованців; спрямованість на досягнення відповідних результатів; здатність ефективно використовувати виховний потенціал уроків і занять з учнями в позаурочний час тощо.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Володіння системою наукових знань із дисциплін загальної та професійної підготовки. Здатність застосовувати спеціалізовані концептуальні знання сучасних теоретичних основ освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті педагогічної й дослідницької роботи. Здатність застосовувати нові методики розв'язання складних завдань і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної / недостатньої інформації й суперечливих вимог.

ПРН 2. Знання мети, завдань, змісту, методів, організаційних форм і засобів початкової освіти, сутності процесів виховання, навчання й розвитку учнів початкової школи; структури календарно-тематичного планування, особливостей ведення журналу обліку успішності учнів; специфіки виховної роботи на уроках й у позаурочній діяльності.

ПРН 3. Здатність надавати особистий приклад із дотримання норм і рекомендацій здорового способу життя, ухвалювати правильні рішення в складних та непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів і прогнозування.

ПРН 11. Уміння застосовувати знання із дисциплін загальної та професійної підготовки у педагогічній діяльності.

ПРН 12. Уміння розробляти й технологічно конструювати уроки різних типів, упроваджувати інноваційні технології, передбачати їхню ефективність та оцінювати результативність; уміти технологічно забезпечувати процес навчання на засадах сучасних педагогічних технологій та інноваційних підходів.

ПРН 13. Уміння проєктувати процес навчання предмета у вигляді календарно-тематичного планування для певного класу, теми. Формувати вміння оцінювати сучасні процеси у вітчизняній і зарубіжній дидактиці з позицій сьогодення та перспектив її розвитку. Знання основ психолого-педагогічних, методичних дисциплін, необхідних для розв'язання педагогічних, науково-методичних, організаційних завдань, основ самопізнання для подальшого саморозвитку й самовдосконалення. Готовність до вивчення потенційних можливостей та специфічних потреб суб'єктів освітнього процесу, розроблення й реалізації індивідуальних програм педагогічного супроводу.

Зміст навчальної дисципліни за темами

	<p>Тема 1. Вступ. Сучасна українська літературна мова – основа мови професійного спілкування</p> <p>Тема 2. Активні процеси в орфоєпії, графіці та орфографії української мови</p> <p>Тема 3. Зміни у словотворчій системі української мови</p> <p>Тема 4. Проблемні питання морфології та синтаксису української мови</p> <p>Тема 5. Культура мови</p> <p>Тема 6. Комунікативно-риторичні якості мовлення</p> <p>Тема 7. Ділові папери як засіб писемної комунікації</p> <p>Тема 8. Характеристика функціонального наукового стилю української мови та його жанрів</p> <p>Тема 9. Усне наукове мовлення</p> <p>Тема 10. Оформлення наукових текстів</p> <p>В процесі викладання навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» застосовуються як традиційні методи навчання, так і інноваційні технології, спрямовані на комплексне засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, вироблення умінь і навичок їх практичного застосування.</p>
<p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>Методи навчання.</p> <p>При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.</p> <p>Словесні та наочні методи навчання використовуються під час лекцій, практичних занять, індивідуальних та групових консультацій, практичні – при здійсненні студентами самостійної роботи.</p> <p>Під час проведення лекцій та практичних занять використовуються такі словесні методи як розповідь і пояснення.</p> <p>До числа наочних методів, які застосовуються при викладанні дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація.</p> <p>Методи контролю</p> <p>Поточний контроль успішності засвоєннями студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час практичних занять, оцінювання</p>

	<p>виконання студентами самостійної роботи та індивідуальних завдань, проведення і перевірки письмових контрольних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті.</p> <p>Підсумковий контроль здійснюється у формі семестрового заліку.</p>
<p>Інша інформація про дисципліну (технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)</p>	<p>Відвідування занять є важливою складовою навчального процесу. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідувати заняття. Допускається 1 пропуск з поважних причин, який не впливатиме на систему оцінювання. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Здавати самостійні роботи та завдання в робочому зошиті визначені терміни. Обов'язковою є присутність студента на модульному та підсумковому контролі. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем у друкованому або електронному вигляді виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Для окремих тем застосовується комп'ютерна техніка з метою демонстрації презентацій, карт, слайдів, програми презентацій Microsoft PowerPoint.</p>
<p>Рекомендовані джерела (основна та допоміжна література), електронні інформаційні ресурси</p>	<p>РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА</p> <p style="text-align: center;">Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Галузинська Л.І. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. /Л.І. Галузинська, Н.В. Науменко, В.О. Колосяк. – К.: Знання, 2008. 2. Глущик С.В. Сучасні ділові папери: навчальний посібник. / С.В. Глущик, О.В. Дияк, С.В. Шевчук. – К.: Арії, 2009. 3. Гриценко Т.Б. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посібн. /Т.Б. Гриценко – К.: Центр учбової літератури, 2010. 4. Гриценко Т.Б. Українська мова та культура мовлення: навч. посібн. / Т.Б. Гриценко. –Вінниця: Нова книга, 2003. 5. Мацюк З. Українська мова професійного спрямування: навч. посібн. /З. Мацюк, Н. Станкевич. – К.: Каравела, 2008. 6. Мацько Л.І. Культура фахової мови: навч. посібн. / Л.І. Мацько, Л.В. Кравець. – К.:ВЦ «Академія», 2007. 7. Українська мова (за професійним спрямуванням): конспект лекцій / А.В. Лисенко, Т.К.

Ісаєнко, С.М. Дорошенко. – Полтава: ПолтНТУ, 2012. – 208 с.

8. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні; Інститут української мови. – К., 2003.

9. Шевчук С.В. Ділове мовлення для державних службовців: навчальний посібник. / С.В. Шевчук. – К.: Арій, 2008. – 424 с.

10. Шевчук С.В. Ділове мовлення: Модульний курс: підручник. / С.В. Шевчук – К.: Арій, 2009.

11. Шевчук С.В. Практикум з українського ділового мовлення: навчальний посібник. / С.В. Шевчук, О.О. Кабиш. – К.: Арій, 2009.

12. Шевчук С.В. Практикум з української мови: Модульний курс: навч. посіб. / С.В. Шевчук, Т.М. Лобода. – К.: Алерта, 2009.

13. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник. / С.В. Шевчук, І.В. Клименко – 2-ге вид., виправ. і доповнен. – К.: Алерта, 2011.

14. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення: підручник. / С.В. Шевчук. – К.: Арій, 2009.

Допоміжна

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. / Ф.С. Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004.

2. Ботвина Н.В. Науковий та офіційно-діловий стилі української мови / Н.В. Ботвина. – К.: Арттек, 1999.

3. Зарицький М.С. Стилїстика сучасної української мови: навч. посіб. / М.С. Зарицький. – К.: Парл. вид-во, 2001.

4. Коваль А.П. Культура ділового мовлення / А.П. Коваль. – К: Вища шк., 1974.

5. Козачук Г.О. Українська мова: Практикум / Г.О. Козачук. – К: Вища школа, 1991.

6. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб. / І.М. Кочан. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008.

7. Культура фахового мовлення: навчальний посібник / За ред. Н.Д. Бабич. – Чернівці: Книги – XXI, 2005.

8. Мамрак А.В. Українське документування: мова та стиль: навч. посіб. – 3-є вид. / А.В. Мамрак. – К.: Центр навч. літератури, 2004.

9. Мацько Л.І. Культура фахової мови: навч. посіб. / Л.І. Мацько, Л.В. Кравець. – К.: ВЦ «Академія», 2007.

10. Мацько Л.І. Стилїстика української мови: підручник. / Л.І. Мацько, О.М. Сидоренко, О.М. Мацько. – К.: Вища школа, 2003.

11. Панько Т.І. Українське термінознавство: підручник для студентів гуманітарних спеціальностей

- / Т.І. Мацько, І.М. Кочан, Г.П. Мацюк. — Львів: Світ, 1994.
12. Пентилюк М.І. Культура мови і стилістика /М.І. Пентилюк. – К: Вежа, 1994.
  13. Поберезська Г.Г. Лінгвістичні основи документознавства та інформаційної діяльності: навч. посіб. / Г.Г. Поберезська, І.М. Волинець / за ред. І.П. Ющука. – К.: Знання, 2008.
  14. Пономарів О.Д. Стилiстика сучасної української мови: підручник. / О.Д. Пономарів. – 3-є видан., перероб. і доповн. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000.
  15. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: навч. посібн. / Я. Радевич-Винницький. – К.: Знання, 2006.
  16. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: навчальний посібник. /Я. Радевич-Винницький. – К.: Знання, 2006.
  17. Сербенська О. Культура усного мовлення: практикум: навч. посібн. /О. Сербенська. – К.: Центр навчальної літератури, 2004.
  18. Токарська А.С. Українська мова фахового спрямування для юристів /А.С. Токарська, І.М. Кочан. — Львів: Світ, 2008.
  19. Українська мова за професійним спрямуванням: конспект лекцій /Н.В. Жигилій, С.М. Дорошенко. – Полтава: ПолтНТУ, 2005.
  20. Українська мова: енциклопедія. – К.: Видавництво «Українська енциклопедія» ім.М.П. Бажана, 2004.
  21. Універсальний довідник-практикум з ділових паперів / С.П. Бибик, І.Л. Михно,Л.О. Пустовіт, Г.М. Сюта. – 2-е вид., доп. і випр. – К.: Довіра: УНВЦ “Рідна мова”, 2005.
  22. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: навч. посібн. / Ф.І. Хміль. — К.: «Академвидав», 2004.
  23. Шевчук С.В. Службове листування: Довідник / С.В. Шевчук. – К.: Літера, 2007.
  24. Шевчук С.В. Українська мова. Комплексна підготовка до тестування: навчальний посібник. / С.В. Шевчук, О.О. Кабиш, І.В. Клименко. – К.: Арій, 2008.
  25. Ющук І.П. Практикум із українського правопису / І.П. Ющук. – К.: Освіта, 2000.

Інформаційні ресурси

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання. – Полтава, 2019. – 13 с.
Лисенко А.В., Ісаєнко Т.К., Дорошенко С.М. (Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).
2. Українська мова (за професійним спрямуванням): навчальний посібник для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання. – Полтава: ПолтНТУ, 2015. – 210с.

Лисенко А.В., Ісаєнко Т.К., Дорошенко С.М. (Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).

3. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни „Українська мова (за професійним спрямуванням)” для студентів усіх напрямів підготовки.– Полтава: ПолтНТУ, 2015. – 36 с.

Лисенко А.В., Ісаєнко Т.К., Дорошенко С.М. (Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).

4. Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни „Українська мова (за професійним спрямуванням)” для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання. – Полтава: ПолтНТУ, 2012. – 41 с.

Лисенко А.В., Ісаєнко Т.К., Дорошенко С.М. (Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).